

Sygnatura akt II 1 Co 366/23

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny - Sekcja Egzekucyjna w składzie:

przewodniczący: Sędzia Anna Braczkowska

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2023 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą G.**

z udziałem dłużnika **M. M.**

o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela oraz o wydanie dalszego tytułu wykonawczego celem wpisania hipoteki przymusowej na udziale w nieruchomości dłużnika

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt II 1 Co 366/23

Uzasadnienie do postanowienia

z dnia 27 kwietnia 2023 roku

W dniu 22 lutego 2023 roku (prezentata Sądu) wierzyciel B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w sprawie VI Nc-e (...) z dnia 26 listopada 2014 roku na jego rzecz z zaznaczeniem, że tytuł ten jest dalszym tytułem wykonawczym i jest mu wydawany w celu wpisu hipoteki przymusowej na udziale wynoszącym 7/80 części w nieruchomości należącej go dłużnika M. M. oznaczonej numerem KW (...), zasądzenie kosztów postępowania i doręczenie dalszego tytułu wykonawczego do rąk pełnomocnika wierzyciela. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że dalszy tytuł wykonawczy jest wierzycielowi niezbędny celem uzyskania zabezpieczenia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym wydanym jego poprzednikowi prawnemu - w formie hipoteki przymusowej na udziale w nieruchomości dłużnika. Wskazał, że nabył on przedmiotową wierzytelność od poprzednika prawnego na mocy umowy cesji z dnia 31 października 2017 roku. Wierzyciel wskazał również, że pierwotny tytuł wykonawczy został przez niego wykorzystany do wszczęcia i prowadzenia przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjnego przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. K. – siwek w sprawie Km 165/20. Jako podstawę prawną swojego żądania wierzyciel wskazał na treść art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (wniosek k. 2, pełnomocnictwo k. 4).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 26 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin – Z. w L., Wydział VI Cywilny wydał w sprawie VI Nc-e (...) prowadzonej z powództwa (...) S.A. w W. przeciwko M. M. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanemu aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 1.945,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami

procesu. Przedmiotowy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności w dniu 28 stycznia 2015 roku (tytuł wykonawczy w załączonych aktach Km k. 3).

Na podstawie wniosku egzekucyjnego opatrzonego datą 14 grudnia 2020 roku (prezentata Kancelarii Komornika Sądowego), zostało wszczęte przeciwko dłużnikowi na wniosek B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. przeciwko dłużnikowi M. M. postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. S.. Sprawa egzekucyjna zawisła za sygnaturą akt Km 165/20 i jest ona prowadzona do chwili obecnej. Wszczynając postępowanie egzekucyjne następcą prawny wierzyciela – obecny wnioskodawca w sprawie – powołał się na treść art. 804 (2) k.p.c. wskazując, że na podstawie umowy cesji z dnia 31 października 2017 roku (którą załączył do wniosku o wszczęcie egzekucji) nabył wierzytelność opisaną w treści tytułu wykonawczego (wniosek o wszczęcie egzekucji k. 1-2, tytuł wykonawczy, umowa cesji k. 3 w załączonych aktach Km 165/20, pismo wierzyciela z dnia 7 kwietnia 2023 roku k. 27).

Dłużnik M. M. jest właścicielem w udziale wynoszącym 7/80 części prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w miejscowości M., dla której Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim prowadzi księgę wieczystą numer (...) ((...) pokazWydruk).

Wobec faktu, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności został złożony przez podmiot inny niż wskazany w treści nakazu zapłaty z dnia 26 listopada 2014 roku Sądu Rejonowego Lublin – Z. w L., Wydział VI Cywilny w sprawie VI Nc-e (...) sprawa została zarejestrowana w Rep. Co pod symbolem 104p (zarządzenie k. 1).

Jak wynika z treści art. 804 (2) § 1 k.p.c. - jeżeli po powstaniu tytułu wykonawczego uprawnienie przeszło na inną osobę, osoba ta może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi na podstawie tego tytułu, jeżeli wykaże przejście uprawnienia dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Korzystając z w/w podstawy prawnej następcą prawny wierzyciela pierwotnego w sposób uprawniony dokonał wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 165/20. Postępowanie to jest prowadzone do dnia dzisiejszego, a tytuł wykonawczy wydany poprzednikowi prawnemu wierzyciela znajduje się w aktach egzekucyjnych.

Jak wynika z treści art. 788 § 1 k.p.c. jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Jak wynika dalej z treści art. 788 § 3 k.p.c. sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności, jeżeli wszczęcie lub dalsze prowadzenie egzekucji możliwe jest na zasadach przewidzianych w art. 804(1) k.p.c. i art. 804(2) k.p.c. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, że organ egzekucyjny prawomocnym postanowieniem nie dopuścił go do udziału w postępowaniu lub odmówił wszczęcia egzekucji. Taka sytuacja zachodzi w przedmiotowej sprawie. Wnioskodawca dysponuje bowiem tytułem wykonawczym wydanym na rzecz jego poprzednika, na podstawie które jest on uprawnionym do wszczęcia i prowadzenia przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjnego. Z uprawnienia tego skorzystał.

Co prawda, w treści wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wierzyciel domagał się również wskazania celu w jakim wydawany jest dalszy tytuł wykonawczy, jednak treścią wniosku w tym zakresie tutejszy Sąd Rejonowy nie był związany rozpoznając sprawę w oparciu o treść art. 788 k.p.c. a jedynie posiłkowo opierając się o treść art. 793 k.p.c. Jak wynika z jego treści - w razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób lub przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika, sąd oprócz pierwszego tytułu wykonawczego może wydawać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć, i ich liczbę porządkową. Posiłkowo instytucje tę stosuje się również do wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika wymienionego w treści tytułu wykonawczego (art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece). Do wniosku w tym zakresie wierzyciel bowiem musi załączyć tytuł wykonawczy.

Legitymowanym do złożenia wniosku o wydanie dalszego tytułu wykonawczego jest wierzyciel wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym – tylko i wyłącznie on. Następcą prawny wierzyciela (jak w przedmiotowej sprawie) nie jest uprawnionym do złożenia tego wniosku. Podkreślenia wymaga, że przepis art. 793 k.p.c. ma charakter

wyjątkowy i ściśle reglamentuje dopuszczalność wydania dalszego tytułu wykonawczego, wykładnia tego przepisu nie może być wykładnią rozszerzającą.

W ocenie Sądu orzekającego w przedmiotowej sprawie w polskim systemie prawnym w chwili wejścia w życie przepisów art. 804 (1) k.p.c., art. 804 (2) k.p.c. i art. 788 ust. 3 k.p.c. pojawiła się oczywista sprzeczność cytowanych przepisów prawa z art. 793 k.p.c. i jedynie zmiany ustawodawcze sprzeczność tę mogą usunąć. Żadnego z tych przepisów prawa nie można bowiem wyklądać rozszerzająco.

Odwołać w tym miejscu można się i do tej okoliczności, że w postępowaniu o wydanie dalszego tytułu wykonawczego sąd nie rozstrzyga o nadaniu klauzuli wykonalności, a jedynie o potrzebie wydania (wyjątkowo) po raz drugi tego samego tytułu wykonawczego, który już wcześniej został wystawiony. Decyzję w tym zakresie ma podjąć Sąd, który wydał pierwotnie tytuł wykonawczy. Zakłada się, że kognicja sądu w tym postępowaniu obejmuje wyłącznie badanie, czy spełnione zostały przesłanki przewidziane w art. 793 k.p.c. (potrzeba prowadzenia egzekucji np. przeciwko kilku osobom albo z kilku składowych części majątku tego samego dłużnika przed innym organem egzekucyjnym, ewentualnie potrzeba uzyskania hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika). Do zadań sądu w sprawie o wydanie dalszego tytułu wykonawczego, tak samo zresztą jak w postępowaniu o wydanie tytułu w miejsce utraconego, nie należy natomiast weryfikacja, czy doszło do przejścia uprawnienia na rzecz nowego wierzyciela. Pogląd ten pozostaje w zbieżności z zapatrywaniem, że wskutek nadania klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela (na podstawie art. 788 § 1 k.p.c.) po uprzednim wydaniu tytułu jego poprzednikowi, powstaje de iure nowy tytuł wykonawczy, tj. tytuł odmienny od tytułu wydanego wierzycielowi pierwotnemu (klauzula wykonalności z innego dnia). Przyjmuje się więc, że dopiero tytuł wykonawczy powstały w sytuacji z art. 788 § 1 k.p.c. może być – w razie przewidzianej w art. 793 k.p.c. potrzeby wydania go ponownie – wydawany w kolejnych egzemplarzach, a więc jako dalszy tytuł, nowemu wierzycielowi. Zakłada się zatem, że nowy wierzyciel nie może przy takich założeniach otrzymać od sądu drugiego egzemplarza tytułu wykonawczego wydanego jego poprzednikowi prawnemu. Możliwość uzyskania przez nowego wierzyciela tytułu wykonawczego w trybie art. 788 § 1 k.p.c. wyłącza jednak jego prawo do otrzymania drugiego egzemplarza tego tytułu wykonawczego, który wydano wcześniej jego poprzednikowi (tak też: dr. A. S. w „zmiana wierzyciela a legitymacja do uzyskania dalszego tytułu wykonawczego – uwagi”, M. (...), numer 22).

Oczywiście konsekwencje takiego ujęcia problemu pojawią się dopiero w stanach faktycznych zaistniałych po zmianach przepisów k.p.c. wprowadzonych z dniem 8 września 2016 roku oraz z dniem 21 sierpnia 2019 roku, a więc w sytuacji gdy nowy wierzyciel egzekwuje świadczenie nie w oparciu o nowy tytuł wykonawczy z art. 788 § 1 k.p.c., ale na podstawie tytułu wykonawczego wydanego jego poprzednikowi prawnemu. Nowy wierzyciel może bowiem, wykazując przed organem egzekucyjnym przejście uprawnień na swoją rzecz, doprowadzić do wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi dołączając do wniosku tytuł wykonawczy uprawniający do egzekucji wierzyciela pierwotnego (art. 804(2) k.p.c.). Zachowując tutaj konsekwencję i odwołując się do rozłącznych zakresów kognicji w postępowaniach z art. 788 k.p.c. i art. 793 k.p.c. (odmienne od siebie instytucje) należy stwierdzić, że w tej sytuacji, w razie potrzeby prowadzenia kolejnej egzekucji lub uzyskania hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużnika, wierzyciel nie powinien domagać się od sądu wydania mu drugiego egzemplarza tytułu wykonawczego wydanego wcześniej jego poprzednikowi prawnemu. Do rozważenia pozostaje czy mógłby on w takiej sytuacji starać się o uzyskanie niejako „w to miejsce” na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. nowego tytułu wykonawczego. Wskazanemu zapatrywaniu sprzeciwia się jednak treść art. 788 § 3 zd. 1 k.p.c., który przeczy takiej możliwości.

Gdyby jednak przyjąć – za wierzycielem składającym wniosek – wbrew literalnej treści przepisu art. 788 § 3 k.p.c., że jest on uprawnionym do złożenia takiego wniosku w trybie art. 788 § 2 k.p.c. zrodziłoby to szereg dalszych konsekwencji prawnych, które są nie do zaakceptowania przez Sąd Rejonowy. Wydanie bowiem nowego tytułu wykonawczego wierzycielowi prowadzącemu już egzekucję przeciwko dłużnikowi stwarza ryzyko wykorzystania go w tym samym celu, w którym wykorzystano pierwszy tytuł wykonawczy. Nadając klauzulę wykonalności z art. 788 § 1 k.p.c., sąd nie ma bowiem żadnego ustawowego obowiązku oznaczania celu wydania nowego (nie dalszego) tytułu wykonawczego. Potencjalnie może zatem zdarzyć się, że nowy wierzyciel wykorzysta nowy tytuł wykonawczy, np. dla prowadzenia drugiej egzekucji zamiast skierować go do sądu wieczystoksięgowego celem uzyskania wpisu hipoteki.

Rozwiązanie to prowadzi również do mało konsekwentnego rozróżnienia podstaw ewentualnych kolejnych egzekucji prowadzonych na rzecz tego samego wierzyciela. Jak wskazano, nadając klauzulę wykonalności z art. 788 § 1 k.p.c., sąd kreuje de iure nowy tytuł wykonawczy. Skutkiem jego wydania w rozważanych sytuacjach może być zatem prowadzenie dwóch egzekucji tego samego świadczenia na rzecz tego samego wierzyciela i przeciwko temu samemu dłużnikowi, ale w oparciu o dwa różne tytuły wykonawcze – tytuł wydany poprzednikowi oraz nowy tytuł, wydany w związku z przejściem uprawnień. Rozwiązanie to może wydawać się więc od strony systemowej mało spójne i bardziej skomplikowane od rozwiązania opartego na rozumowaniu a maiori ad minus zakładającego, że nie tylko pierwsza, ale i każda kolejna egzekucja tego samego świadczenia powinna mieć taką samą podstawę (tj. ten sam tytuł wydany w kolejnym egzemplarzu).

Nadawanie w omawianych przypadkach klauzuli wykonalności z art. 788 § 1 k.p.c. prowadzi także w istocie do obejścia zasady jednokrotnego wydawania tego samego tytułu wykonawczego, od której wyjątki przewiduje się przecież tylko w art. 793–794 k.p.c. a nie w przepisach o tzw. klauzuli konstytutywnej z art. 787–789 k.p.c. (przepisy te pozwalają bowiem wykreować nowy tytuł wykonawczy, a nie wydawać drugi egzemplarz tytułu powstałego wcześniej). Formalnie mowa jest wprawdzie o wydaniu innego co do swej treści tytułu wykonawczego (co prima facie daje obraz działania sądu niesprzecznego z wymienioną zasadą), w praktyce jednak nadanie nowej klauzuli wykonalności we wskazanych okolicznościach prowadzi do powstania tytułu pozwalającego temu samemu wierzycielowi, który skorzystał z art. 804 (1) k.p.c. czy też art. 804 (2) k.p.c. egzekwować to samo świadczenie, które stwierdzono w tytule wykonawczym wydanym na rzecz jego poprzednika. Stanowisko wierzyciela wyrażone we wniosku złożonym w przedmiotowej sprawie również tego powodu jawi się jako wątpliwe.

Wydawanie nowego tytułu wykonawczego na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. w rozważanych sytuacjach może wydawać się dyskusyjne również, gdy uwzględnimy to, jaka jest podstawowa funkcja postępowania o nadanie klauzuli wykonalności. Służy ono przecież ustaleniu, czy istnieją podstawy, aby w oparciu o określony dokument przymusowo wykonywać zobowiązanie dłużnika, a więc czy wierzyciel może żądać wszczęcia egzekucji przeciwko dłużnikowi. Można więc zastanawiać się, czy w rozważanych przypadkach nowe postępowanie klauzulowe spełnia swoją tradycyjną, zasadniczą funkcję, jeśli uprawnienie nowego wierzyciela do domagania się przymusowego wykonania obowiązku stwierdzonego w tytule egzekucyjnym potwierdził już wcześniej, przed tym postępowaniem klauzulowym, komornik sądowy w sprawie Km 165/20 na podstawie art. 804 (2) k.p.c. Postępowanie klauzulowe prowadzi bowiem w tym przypadku do innego skutku, tj. do skutku, którego osiągnięcie przed zmianami ustawodawczymi z dnia 8 września 2016 roku było możliwe tylko pod ścisłą kontrolą sądu w postępowaniu z art. 793 k.p.c., a nie w postępowaniu z art. 788 § 1 k.p.c. jako zmierzającym do innego celu.

Mając powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.